

בזמן שהייה בתערוכתו של מתן בן-טולילה צפה ועולה תחושה של בריאה, בריאת עולם והתמסרות למהלך ציורי שנשען על אורך זמן ורוח, המתגלה שלב אחר שלב, רובד אחר רובד. הציורים מורכבים מאינספור רבדים. כל קטע נבנה כמצבור, כהיאספות של כתמים הערוכים זה על זה, זה ליד זה, זה בעקבות זה. אם אפשר היה לחלק את הציורים בעולם לכאלו המתבוננים החוצה וכאלו המתבוננים פנימה, אין ספק שציוריו של בן-טולילה שייכים לקבוצה השנייה. אולי יהיה מדויק יותר לומר שלפנינו צייר של מציאות אחרת, של מצב תודעה שונה.

נקודת הפתיחה היא תמיד עולמו הקרוב: משפחה, חבר קרוב, כלב אהוב, מראָה שנצרב בתודעה. מכאן והלאה הוא ממשיך אל מרחבי האינסוף של הנשמה, על אדוותיהם המתפשטות לכל עבר. גם כאשר הדימוי המרכזי הוא צריף, ילד עומד בים, ירח, שמש או חלון – נדמה שהעיסוק הוא בעצם במסע: מסע פנימה, מסע אל עבר הלא נודע, מסע רוחני, מסע תת־קרקעי.

מתן בן-טולילה הוא קולוריסט מיומן וכשרוני, האמון על כוריאוגרפיה של המכחול והצבע בסנכרון מושלם, כאמצעי הבעה עקרוני. זהו סוג של כנות הדורש מן האמן לראות, לחוש ואף לחולל עם הצבעוניות המתפרצת מהפלטה שלו, ולא לחסום או להגביל אותה. שפתו הציורית מתאפיינת באיכויות חושניות וטוטליות, הכובשות את הצופה ומובילות את העין בשבילי הצבע של המרחב הציורי. ההתפתחות הפנימית בתוך כל עבודה והזיקות שנרקמות בין העבודות לבין עצמן מייצרות תנועה ושיטוט המזמינים את הצופה לחבור למסע. **"יצאתי למסע עמוק בתוכי, בתוך הנטיות שלי, המוגבלויות שלי, התשוקות שלי, וכל מה שקשור לחושניות. בעצם השתמשתי בהם כמעין ראי להרבה דברים שהם אני".**

ציורי אור יום וציורים ליליים נוכחים בחלל התערוכה זה לצד זה, כמו גם ציורים נטולי זמן או מקום ספציפיים. אין משמעות למציאות מסוימת, להיפך – הכול מתלכד לכדי עולם פנטסטי, הגדול מסכום פרטיו. עולם ייחודי לבן-טולילה, עולם חשוף וכן, המתמודד עם שאלות ציוריות כמו גם עם שאלות רגשיות ואישיות. ובכך כוחו.

הציור **דיוקן עצמי** הוא עוצמה מרוכזת של כחולים, הרחוקים מכל מונוכרום. הם זורמים, מתפשטים ומצטמצמים, מתרחקים ומתקרבים, אוצרים בחובם צנוצי אור ויופי. הדמות השוחה נראית בברור בין נתזי המים, מתח אצור בה וכל כולה תנועה. היא מעשה אימפרסיוניסטי של שברי נגיעות צבעוניות המשתקפות במים. מסת החומר של הגוף מתפרקת והופכת לאחד עם מסת המים ומסת האוויר העוטף אותם. דממה וריכוז, עומקים ורוח נלכדים במרחבי הכחול־כחול הזה. דימוי תנועת החתירה מצפין התייחסות ארספואטית לפעולת הציור עצמה: המטרה, הריכוז, החזרתיות המדיטטיבית.

בציורים **נעמי (עם הגב לירושלים) ודממה דקה** עומדים מושאי הציור עם הגב לצופה, פניהם אל האופק הרחק בעומק הים. הדמויות הילדיות בשני הציורים עומדות בבדידותן בציפייה לעתיד לבוא. אולם, ה"לבד" בציוריו של מתן איננו loneliness, איננו בדידות מאיימת, נטושה וגלמודה. זוהי התבודדות מזמינה, מהרהרת, שקטה, מכילה, "לבד" רוחני.

בן-טולילה נולד והתחנך בבית וביישוב דתי. אמנם ברבות השנים הסיר את הכיפה מראשו, אך הקשר העמוק לרוחניות נוכח תדיר. בדומה לציור המכונן **הנזיר מול הים** של קספר דוד פרידריך, זהו לא רק האדם מול איתני הטבע, אלא גם החיפוש אחר תדר נוסף, של רוחניות, של שקט, של אנרגיה אחרת. הדממה הסמיכה מזמינה להתעמקות ולהתבוננות. בציור **נעמי** מוקפת דמות הילדה במקלות מעשה ידי אדם שקצותיהם צבעוניים, כמעין מדידים, הסובבים אותה ומגנים עליה או אולי מתווים לה דרך, אינם מפקירים אותה לכוחות הטבע. הם הרחבה של ידו של האמן, האב הדואג, המחפש את דרכו הנכונה כהורה, בין שחרור לתמיכה, בין דאגה לרצון בעצמאות ילדתו. היא עומדת

ובוהה בים, זרועותיה כרוכות סביב עצמה, אצבעותיה חובקות את כתפיה. לא, היא אינה בודדה כלל.

לצד הציורים הצבעוניים, מוצגים רישומים שנסיבותיהם נטועות במציאות החיים. בעת שהותו בתוכנית אמן בפרובנס, חלה בן־טולילה בקורונה. מתוך החולשה צמחה האפשרות לרשום בטושים שחורים פשוטים על ניירות לבנים, כשהחוקיות שהנחתה אותו הייתה: ללא תכנון, תיקונים או מחיקות. מאז הוא ממשיך והרישומים מלווים אותו ואת חייו באופן רציף ויום־יומי כמעט. רישומי סוף יום הלוכדים לרגע מראות והתרחשויות קטנות, אישיות, יחסים תוך משפחתיים, ספרים, עציץ, חלון. כל מה שנקרה בדרכו ונקלע לידו הרושמת.

כותרת התערוכה, **120 אצבעות**, פותחת אפיקי מחשבה רחבים. היא מייצגת את משפחת האמן בת ששת הנפשות, 120 אצבעות לדאוג להן בכל רגע נתון. היא מרמזת למגע, חום, עדינות, אך גם חרדה ודואגת. היא סימן ונס של "אצבע האלוהים", היא העצמאות של "בעשר אצבעות", היא אמת מידה (של רוחב וגם של אורך), היא יכולה להותיר טביעת אצבע או לסמן רגע מכונן של הסכמה ואיחוד (הצבעה פה אחד של 120 אצבעות). נוכחות האצבעות מורגשת בציוריו של בן־טולילה גם כאשר לא מיוצג דימוי ספציפי שלהן. הן מרחפות מעל לציורים כולם, כמו אוספות אותם לכדי אמירה פואטית על מצב אנושי, אישי, או אוניברסלי. מצב הדברים בעולם, על הקרקע ומתחתיה, ואף הרחק בעולמות עליונים.